

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län

Datum: 2004-02-02

Områdesnummer: NRO 20 117

Områdesnamn: Sörskog

Kommun: Falun (2080)

Kartblad: 13F NO

Area: ca 388 ha, varav allt är land

Naturgeografisk region: 28b Sydligt boreala kuperade områden (nordvästra delen) och 30a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden.

Agrara kulturlandskapsregioner: Södra Norrlands och norra Svealands skogsbygder.

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng

Riksvärde:

Odlingslandskap	Äng	Flora
-----------------	-----	-------

Värdeomdöme: Representativt odlingslandskap med lång kontinuitet och med inslag av äng med hackslått.

Delvis art- och individrika växtsamhällen med arter som brudsporre, jungfrulin, tvåblad, dvärglumner, blåsuga, darrgräs, och pillerstarr. Vanliga vegetationstyper är stagghed och örtrik friskäng.

I helhetsmiljön ingår ÄoH- obj. 80-9 och 10. Den sista, slättermarkerna vid Gruvgårdarna, tillhör de största och bäst bevarade kontinuerligt hävdade hackslogarna i Dalarna. Det representativa värdet för flora och vegetation kan inte överskattas. Därtill kommer platsens skönhetsvärde och betydelsen som landskapsmuseum där ännu den forna strukturen på odlingsmarkerna kan upplevas.

Huvudkriterier: A, C, D

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet, nyckelområde, funktion.

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt jordbruk med åkerbruk, ängsbruk och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och

naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

Säkerställande: Saknas

Områdets huvuddrag: Representativt odlingslandskap vid Sörskog i småbrutet landskap i höjdläge med lång kontinuitet och med inslag av äng med hackslåt.

Sörskog är en skogsby i kuperad terräng med spridda mindre bydelar. Småbrutet odlingslandskap med oregelbundna åkertäppter omgärdade av mindre skogspartier. Uppsplitrade åkerformer, långa och talrika bryn och brukningsvägar.

Nedanför de västra gårdarna i Brändan finns en gammal hackslog i västsluttning. Här är marken stenbunden och har inte kunnat odlas upp. Vegetationen är tydligt präglad av generationers slätter och har utvecklats till örtrik friskäng, eller dito stagghed i magrare delar. Här växer slättergynnade arter såsom blåsuga, darrgräs, låsbräken och pillerstarr.

Öster om Sörskog ligger ett stycke odlingslandskap som kallas Gruvgårdarna. Odlingarna har lokaliserats till en sydsluttning med dess gynnsamma klimat. Åkerlapparna ligger åtskilda av hackslogsremсор, odlingsrösen och lövdungar. Resultatet blir ett synnerligen tilltalande landskap som innehåller det mesta av de beståndsdelar som förknippas med det äldre kulturlandskapet. Två arter är här särskilt iögonfallande, nämligen brudsporre och jungfrulin. Den senare växer här på en av de nordligaste lokalerna i landet. I övrigt finns här tvåblad, dvärglumner, darrgräs och hirsstarr.

Anmärkningar: Området ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 80-10), i länets ängs- och hagmarksinventering som objekt nr 80-9 och 10 samt i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer W8002).

Referenser:

Länsstyrelsen Dalarna, 1994: *Värdefulla odlingslandskap i Dalarna*.

Länsstyrelsen 1994. Falun.

Länsstyrelsen i Dalarna län, 1993: *Dalarnas ängar och betesmarker*.

Länsstyrelsen. Falun.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.